سابق نشانلیسنك قولی اوقدر قوتله صیقدی‌که قهرمان «امان» دیه باغیرمغه مجبور اولدی. صوکره هدایت افندی بوغولورجه‌سنه:

— اکر شمدی نکاحی قبول ایتمیه‌جك اولورسه‌ك سکا تانکور نظریله باقه‌جغم!

دیه بیلدی.

نکاح اولنمش محسنه‌ده والده‌سندن نائل اوله‌مدیغی عفوه پدرندن نائل اولمق امیدیله هدایت افندینك اوطه‌سنه کیرمکه جسارت ایلمشدی.

قهرمان بر صندالیه‌یه ییغیله‌رق اغلایوردی! محسنه ایاق اوستی طوران پدرینه یاقلاشوب الرینی طوتمق ایستدی!

هدایت افندینك اجدادندن قالمه انتیقه بر خنجری واردی‌که دائما یازی طاقی تپه‌سنك اوزرنده طورردی. هدایت افندینك دهشتلی کوزلری بو خنجره دیکیله‌رك قیزینك بوسه‌لرینه هدف اولان الرینی شدتله چکوب خنجری قاپدی. بدبخت قیزینك قفاسنه طوغری ایندیردی!...

محسنه‌نك جانخراش چیغلغی قهرمانی یرندن فیرلاتمش و بر موت محققك اوکنه سد چکدیرمشدی! قهرمان یلدیرم سرعتنه مشابه بر سرعتله هدایت افندینك ارقه جهتندن قوللرینی قاورادی. محسنه خنجرك دهشتلی منظره‌سندن قورقه‌رق اکلمشدی! بدبخت قیزك حیات فرسوده‌سی کرامت نوعندن اوله‌رق قورتیلدی!

متجسس قاپی‌لر اوطرفلرده طولاشیورمش کورولتوی ایشیدنجه قوشدی کلدی. فقط قهرمان یکه مبارزه‌ده دوام ایدن هدایت افندینك چشم خانه‌لرندن فیرلایه‌جق کبی ایرلمش اولان کوزلرینی و مخوف چهره‌سنی کورنجه آوازی چیقدیغی قدر باغیرمغه باشلادی! خدمتکارلر قوشوشدیلر. هدایت افندینك بوغمغه اوغراشدیغی قهرمانی پك کوچ بلا قورتاردیلر. قهرمان:

— امان طبیب چاغریکز! عموجه‌مه برشی اولدی!

دیه بیلدی.

طبیب کلدکده هدایت افندینك خسته‌لاندیغنی مع التأسف بیان ایلدی.

مجدد خانم زوجنك حالنی ایشیدنجه قوشه‌رق کلدی. نظر تحقیرانه‌سیله قهرمانی ازمك ایسته‌رك:

— ملعون! نهایت قاملایامزه بوقلاکنی‌ده‌می کتیردك! سنك کبی الچق اولان قاریکی الده شمدی بورادن چیق!

دیه باغیردی. قهرمان یکه‌سنك نظر تحقیرانه‌سنه مغلوب اوله‌رق منتقمانه آجی بر تبسمله:

— پك شمدی کیدرز! (محسنه‌یه دونوب) زوجم اولدیغکز ایچون بکا اطاعته مجبورسکز! هایدی کیدهلم.

دیدی. محسنه اوبله دهشتلی بر زمانده خانه پدری ترك ایدرکن یانینه فضله بر مندیل بیله المق عقلنه کلمشدی! قهرمان محسنه‌یی اقرباندن برینك خانه‌سنه کتوروب ایرتسی کونی‌ده استانبولده درت اوطه‌لی برخانه کیراله‌دی. یانینه الندن ایش کلز بر چیرکینمز براشجی قادین قویدی. سفاهته اولان میلی جیننده پاره بولندیرمازدی!

الی آیلق معاشی‌ده بو جایسندن برینه حواله ایتمشدی. او اثناده هدایت افندینك حال فلاکتی وقوع بولوب پاره تدارکی عدیم الاحتمال ایدی. ایشته بونجه اموال واملاکه صاحب اولان شبق قهرمان سفیهلکندن ناشی خانه‌سنه لزومی اولان اشیانك اشتراسی ایچون ساعتی ایله قوردوقی ترهین ایتدی! زواللی محسنه بو درجه دوشمش اولدیغی فقر وفاقه‌یه تحمل ایچون زوجنك طاتلی سوزلرینه محتاج ایدی! حیفا که نکاحلاندیغی کوندنبرو بر تبسمنه بیله نائل اوله‌میوردی!...

محسنه بتون اقربا واحبابی طرفندن دوچار تحقیر اولوب ماجراسی افواه ناسده طولاشیوردی! سفالتدن زیاده حجاب زواللی کنج قادینی ازوب محو ایتمکده ایدی.

ماهیدیوار

اخرتلك

بنت صفوت رعنا خانم افندی حضرتلرینك اثر عالیلریدر:

فاطمه‌یی استانبوله قاطرجیلر کتیرمشدی. کویلرندن طیشاری چیقنجه‌یه قدر کندیسنه پك زیاده التفات ایدییورلر. استانبوله خانم اولمغه کیدییورسین دیه اکلنیشیورلردی. فقط بو التفات و بو اکلنیش کویلرندن چیقنجه تکدیرلره تحقیرلره مبدل اولدی. جزئی قباحته دایاق و تکدیر ایله مقابله ایدییورلر. ایتمدکلری اذیت قالیوردی. او طقوز یاشنده معصوم زواللی فاطمه کویلرندن آته بینه‌رك چیقدیغی حالده ایکی ساعت مرورنده حیواندن ایندیردیلر. یایان یورومکه باشلدیلر پدری فاطمه‌یی جزئی پاره مقابلنده اوقاطرجیلره، او خائن حریفلره امنیت ایتمش ویرمش ایدی. ضرورت بیچاره پدری اولادندن آیرمغه سبب اولمشدی.

بیچاره فاطمه‌نك آناسی یوقدی. مملکتندن چیقمه‌دن ایکی سنه اول والده‌سی وفات ایتمش و کندیسیله بر کوچك قیز قرداشی اوکسوز قالمشلردی. زواللی پدر قیزینی قاطرجیلره تسلیم ایدرکن:

— قیزم اول الله صکره سزه امانتدر. استانبولده مدح ایتدیککز او خانه‌یه قویکز. مادامکه قیزم استانبولده بورادن دها راحت اوله‌جقمش ویردیککز پاره ایله بن ده اوکوز الهرق تارلامی سوره‌جك و بوصورتله ضرورتدن قورتوله‌جغم نه یاپه‌یم قیزمدن بر قاچ سنه آیری یشایه‌یم. بنده استانبوله کلوب قیزیمی کوره‌مم دکلی؟

دیمش و قاطرجیلرك قیزی استانبوله کلدکچه کوره‌جکنه واستانبولده پك راحت ایده‌جك دائر سویلدکلری سوزلره اینانمش ایدی.

قاطرجیلر قیزی الوب کیدرکن بیچاره پدر قیزینك الندن طوته‌رق:

— قیزم هیچ بر شی دوشونمه. سن استانبولده راحت ایده‌جك خانم اوله‌جقسین سنك سایه‌کده بن تارلامی اکوب بیچه‌جك وبورجلرمدن قورتولوب راحت ایده‌جکم. سنی الله‌یه امانت ایدییورم. استانبولده بوله‌جغك یره‌کلری اما بابا بیل. راحت ایدرسین دیمش ایدی. ایکیسیده هیچقره هیچقره اغلایه‌رق وفاطمه پدرینك الی اوپه‌رك حیوانه راکباً مملکتندن چیقدی.

فاطمه حالا اغلایوردی. یارم ساعت مرورنده قاطرجیلرك بریسی ایری مائی کوزلرینی آچه‌رق:

— ای ارتق بزیلمی بی یتیر! سنك طرلتیکیی دکلیه‌جکز دیدی. بیچاره معصوم بتون بتون غریب قالدیغنی اکلایوب پك زیاده متأثر اولدیسه‌ده اغلایه‌میه‌رق محزون محزون اطرافه باقدی. فقط بنه تأثرینی ینه‌میه‌رك اغلامغه باشلادی. ایشته بو صره‌ده او خائن حریف بیچاره فاطمه‌نك اکمه‌سنه بر یومروق اوره‌رق سکاصوص دییورم یورجاق دیدی. فاطمه بنه صوصمدی اصلا صوصون! کندیسی صوصمق ایسته‌یوردی. فقط بردرلو تأثرینه غلبه چاله‌میوردی بو آرهلق دیکر قاطرجی:

برادر نه حدت ایدییورسین بچی حیواندن ایندیر یوروسین‌ده اغلامغی کورسون دیدی.

— بو حرفك سویلدیکنی یاپدیلر. بیچاره فاطمه‌یی حیواندن ایندیروب یایا یورومکه باشلادیلر. ایکی اوچ ساعت یایا یورودیلر.

اقشام اولوب کونش غروب ایتمه باشلاینجه فاطمه‌یه بر محزونلق بر غریبلك بر تأثر مستولی اولدی. جانندن زیاده سودیکی باباسندن قرداشندن اقرباسندن کوبندن افتراق ایتدیکی زمانك ایلك کیجه‌سی کیریوردی. هرکیجه قلبه وکلبه‌سنده سوکیلی قرداشی ایله برابر اویناشه‌رق کولوشه‌رك یتاقلری اوزرنده یاتدقلری حالده بوکیجه اوبابانجی خائن حریفلرله یانه‌جقدی. غروب نه حزیندر.

انسان مسرور اولدیغی زمان بیله غروبی تماشا ایتمه بر تأثر بر محزونلق حس ایدر غروب انسانك مراقل ال سوزشلی زمانلرینی درخاطر ایتدیرر. فاطمه ایسه بو اقشام ذاتاً محزون، مکدر، متأثر بولندیغندن تأثرینی بردرجه تخفیف

ایتمك یکانه واسطه‌سی اولان اغلامغه مراجعت ایتدی... اوایری سیاه کربیکلرینی ایندیره‌رك کوزلرینی کاه طپراقلره اوزرینه کاه طرنافلرینك اوجنه دیکه‌رك اغلامغه باشلادی.

کوز یاشلرینك کربیکلرینك اوجنده توقف ایدوب صکره کال تأثردن حرمت پیدا ایتمش اولان یناقلرندن اقشی لك قانی یوزلری رقتیه. اك خائنلری مرحمته کتیره‌جك بر قوته مالك ایدی. حیفا که قاطرجیلره ذره قدر تأثیر ایتمدی. تأثیر دکل حتی نظر دقتلرینی بیله جلب ایتمدی.

قوناق محله کلنجه اوراده برکلیم اوزرنده بر کوستردیلر. فاطمه هم یورغنلقدن همده چوق اغلایوب ضعیف دوشمسندن ناشی همان اوبویه قالدی خبر! اویومق دکل بتاب قالمشدی.

فقط اویاندقجه اغلایوب صکره کوچ حال ایله براز دها اوغوبه طالیوردی. صباحلین خائن حریفلردن بریسی ارتق قالق قاچ ساعت اویوبه‌جقسك دیه‌رك فاطمه‌یی ایاغی ایله دورته‌رك قالدیردی.

ینه یولرینه دوام ایتدیلر.

نهایت الی ساعت اویومق و درت ساعت یایا یوریمك دیکر زمانلرده‌ده حیوان اوزرنده کتمك اوزره الی کونده اسکله‌یه کلدیلر.

صندالدن واپوره چیقدقدن صکره قاطرجیلر فاطمه‌یی بیلتسز قاچیرمق ایچون کوزلکه قویمشلردی.

بوحال فاطمه‌یه دهازیاده تأثیر ایدرك هونکور هونکور اغلامغه باشلادی. فقط بو دفعه قاطرجیلر دنده کیمسه کوره‌میوردی. کوزلرك اراسنده فاطمه قورقیوردی. فقط قورقدیغنی سویلیه‌جك واکلاته‌جق آدم بوله‌میوردی. کوزینه بیك درلو اوهام و خیالات کورینیور. کاه باباسی اق صقالیله — قیزم چکدیکك اذا و جفا ایلروده راحت ایده‌جککه دلیلدر. چونکه جفا چکمین صفانك قدرینی بیلمز دییور.

کاه کوزینك اوکنه کویی کلیور. کویا خصم واقرباسی قونوسی قومشوسی حاله تأسفخوان اولیورلردی.

واپورلری قالقدی. اثنای سیرنده ایندیکی کورلتیلردن فاطمه ایلك اوکجه قورقدی ایسه‌ده صکره آلیشدی.

کیجه‌لری قاطرجیلر فاطمه‌نك اطرافی طولاشیورلر یمك اولمق اوزرده قوری اکمك ویریورلر اسنم صوبی ده حرارتی دفعه کافی اولیوردی. اوچ کیجه واپورده یاندقدنصکره استانبوله واصل اولدیلر.

استانبولده قاطرجیلر فاطمه‌یی بر خانه‌یه کوتوردیلر وشوصورتله تعلیمات ویردیلر:

— قیز! سنی بوراده بر یره ویره‌جکز. باباکی اناکی سوردارلرسه اولدی دی. صاقین باباك صاغ اولدیغنی سویلمه. صکره سنی دکزه آتارز. فاطمه:

— هانی بن بوراده خانم اوله‌جقدم.

دیدیسه‌ده:

— صوص صاقین بولاق بر دها اغزینه اله صکره اغزینی یرتارز. دیدیلر.

فاطمه‌الاغلامغه باشلادی. دایاق‌یه‌رك صوصمغه مجبور اولدی.

اوحریفلردن بریسی. ایرتسی کون فاطمه‌یی فاتح جوارنده برخانه‌یه کوتوردی.

قاطرجیلر افندی ایله یار ارلقه کیرشدیلر.

قاطرجی — افندی ایشته سزه برقیز. اناسی باباسی یوق اوکسوز قالدی. یالکز مملکتنده برخاله‌سی‌وار اوده بکا ویردی. هیچ کافی کیده‌جکی یوق:

— بونی قاچ لیرایه ویره‌جکسین.

— سزه یدی بچق لیرایه اولورکه بکا یالکز اوچ مجیدیه قالیرچونکه خاله‌سنه،واپوره ویردیککز پاره. وایتدیککز سائر مصارف الی بچق لیرایی بکدی.

— آپول او پك چوق درت لیرا ویره‌بیلیرسه ویریکز.

— اولماز.

— اما قیز کندی قزم کبی باقه‌جغم بوراده راحت ایدر.

— نه‌لازم! ایستر راحت ایتسون ایستر ایتمسون بکا قیزك راحتی دکل پاره لازم!

فاطمه بوسوزلر اوزرینه‌الاغلامغه باشلادی. افندی قیزك حالنه آجیدی ایسه‌ده اوقدر پاره‌سی اولدیغندن آلمه‌دی.

قیزی اورادن قاطرجی الهرق خانه کتوردی. خانده قیزی کتوردیکی خانه‌ده اغلادیغندن طولایی دوکدی. ایرتسی کون دیکر قاطرجی الهرق اقسرایده برخانه‌یه کتوردی. اوراده افندی ایله پازارلق اوبه‌رق قیزی الدی.

کامل بك بر قلمده بیك غروش معاشلی بر مأموردر. فقط ایراد صاحبی بولندیغی اجلدن زنکین عد اولنور کندیسی بوراده‌مکتب اعدادیدن چیقوب اوروپاده تحصیل کورمش الافرانغه مشرب بر ذات ایدی زوجه‌سی ایسه طبعنه پك موافق ایدی.

کامل بکك خسته طبعی واردی. فقط زوجه‌سنك ابرام واصرارینه طیانامیه‌رق فاطمه‌یی الی بچق لیرا مقابلنده الدی. کندی کندینه قیز پك اوکزیر او زمان اشجی‌یی ده صاووب آیده یوز غروش ویرمکدن قورتیلیرم دییوردی. فاطمه کامل بك افندینك خانه‌سنه کیرنجه‌مخدوم بکله کریمه خانملك نظر استهزالرینه هدف اولدی. بیچاره فاطمه عمرنده کوچك خانملك کیدیکی البسه کبی برالبواب کورمه‌مشدی. خانه‌نك مفروشاتنه حیران اولدی. کرچه خانه‌نك مفروشاتی فوق‌العاده عد اولنه‌ماز ایسه‌ده فاطمه دها هیچ بویله برشی کورمدیکی ایچون الیق الیق اوته‌یه بری‌یه باقمقدن کندینی الهمدی. فاطمه‌یی اخرتلك قز اولمق اوزره بك خانملره تقدیم ایتدیکی زمان اشجی قادین اولا دوز تابان اولوب اولمدیغنی معاینه ایتدی!

همان فاطمه‌یی حمامه کوندردیلر. حمامدن چیقدقدنصکره کوچك خانمك اسکیلرندن براثاری کیدیردیلر. کوره‌کز فاطمه نقدر سویندی نقدر ممنون اولدی.

دقیقه‌دقیقه‌اثارینی معاینه ایدییور، شماریق شماریق اوته‌یه بری‌یه بر ده اثارینه باقیوردی. حقیقةً اثاریده فاطمه‌یه یاقشمشدی.

فاطمه‌نك اسمنی «پیوسته» قویدیلر. فاطمه‌یه بو اسم پك کوچ کلدی. اونوتمامق ایچون ازبرلیوردی. فقط برقاچ دفعه اونوندی. بنه خانمدن اوکرندی. فاطمه ایلك‌اوکجه قهوه طاقمی ییقامق ایله موظف اولدی. هرایشلری الی آی مرورنده «پیوسته» اوکرندی. فقط او حالی بویا! فرضا برفنجان برطباق قیرلسه افندی تکدیر ایدییور. وبعض دفعه تکدیر ایله قناعیه‌رق دوکیوردی.

«پیوسته» پك حرارت ایدی. هر ایشی یاپیوردی. فقط خانه یرانیوردی. از برقباحته چوق تکدیر ایشیدییوردی. خانم پیوسته‌یی کوردیکی زمان نقدر بشاشلی اولسه بیله‌یینه صورتی آصیور بنه اوکا قباحت بولیوردی. — حتی برکون اوته‌ری الق‌اوزره چارشویه کتمشلردی.

خانم پیوسته‌یه باق قیز سکا البسه‌لك آله‌جغم هانکیسنی بکنیورسین دیدی. پیوسته قرمزی کاللی برصمه بکندیسه‌ده خانم بونی المدی. اقشام اوده پیوسته‌یه بونی بکندکمی؟ دیه الدقلری بصمه‌یی کوستردکلرنده اوته‌کی السه‌کز دهاایی اولوردی! دیدی.

بقیه‌سی کله‌جك نسخه‌ده

کوچك چوجقلری هیچ بر وقت آلداتمق جائز دکلدر.

کوچك چوجقلر یالان سویلرلر. چونکه بونی بیوکلرندن اوکرنورلر. واقعا بیوکلر کوچکلری عن قصد آلداتمق استه‌مزلر حالبوکه چوجقلرك تربیه‌سنه مأمور اولان بعض جاهل کیمسه‌لر آلداتمق اصولی تعلیملرینه‌مبدأ اتخاذ ایتمشلردر. مثلا ایکی کوچك قیز چوجغی رفیقلری اولان چوجقلر ایله اویناممقده ایکن معلمه‌لری «هایدی

الاریله اوشی دوزلتیور کبی بهانه‌لرله خدمتجی بکلمیه‌رك دکشدیرتن خانم قیز شمدی اشجی قادینك مروتنه قالمشدی !

عالیجناب فوزیه محسنه‌نك امدادینه یتشدی . اسکی البسه پارچه‌لرینه صارلمش اولان یاوروجغه کتیردکلرندن کیدیروب قونداقلادی .

لهوسه‌یه لازم کلن تدابیره مراجعت ایتدی . حیتلی بکه هرکون کلیوردی . برقاچ کون صوکره حدت وشدتی تسکینه موفق اولدیغی طاقی بکده کتیردی ! جدید محسنه‌نك سهاسنده‌کی تغیردن اورکشدی ! درحال طبیب خصوصیسنی جلب ایتدی . طبیب لهوسه‌نك یاننده چیقنجه جدید بکه اصولجه :

— محسنه خانم ذاتاً نحیف البنیه ایدی ! بوکاده سبب دائما قورسه استعمال ایتمسیدر . معند قیزه سوز اکلاته‌مامشدم ! اکر بویله قورسه باشلامش اولان ورم از زمانده پك چوق ایلرولیه‌جکدر . ایشته قورسه کیمه‌نك نتیجه‌سی ! دیدی . طبیب فلاکتزده محسنه‌نك تورم ایتمسنی قورسه‌یه اسناد ایلمشدی ! هیهات که انی بو حاله قویان حجاب وسفالت ایدی ! احتمال که قورسه نحافت بدنیه‌سنی موجب اولمشدی ! فقط اوچ آی ظرفنده انی مزاره یاقلاشدیران مرضه مبتلا اولمسی وقتیله ابوینك ویردیکی تربیه‌نك نتیجهٔ وخیمه‌سی ایدی . فوزیه جدیده بوفلاکتده‌کی نقطهٔ حقیقی پك عاقلانه برصورتده نها که ایدوب اکلاتمش اولدیغندن متروك قیز طائیسنك معاونته مظهر اولمشدی .

خسته‌لق تداوی طبیه‌یی عاجز براقه‌رق ایلرولیوردی !

مهریله دری محسنه‌یی زیارتدن منع ایدلمشلردی . فوزیه نه‌وقت خسته‌نك نزدندن خانه‌سنه عودت ایتسه داماًدی مؤید بك کندیسنه منتظر بولیوردی . مؤید بك قان والده‌سندن خسته‌نك احوال صحیه‌سنه دائر الدیغی خبری مهری‌یه کتوریوردی . صوك دفعه اوله‌رق کتوردیکی خبر محسنه‌نك حفرهٔ سیاهه طوغری ایلك ادیغی آتیق اوزره اولدیغنی معلن ایدی ! مهری اغلامغه باشلایجه زوجی « کیت کور ! » دیدی . بونك اوزرینه والده‌سنه کلوب ایاقلرینه قپانه‌رق خاله زاده‌سنی اوله‌دن برکره کورمك مساعده‌سنی استحصاله موفق اولمشدی . صوکره دری‌یی‌ده برلکده الوب خسته‌نك خانه‌سنه شتابان اولدیلر .

محسنه انلری شوق ومحبتله درآغوش ایدوب « جناب حق هر ایکیکزی‌ده مسعود و بختیار ایتسون » دیه خیر دعالر ایلدی . موسم نوجوانیده سعادت وحیاتدن قطع امید ایدوب مزاره حاضرلنان برکنجك دعای متداریده بولنمسی مکر پك رقت آور ایمش !

بو حال او ایکی ملکك‌ده رقت قلبیه‌لرینه اوقدر طوقوندی که قبهٔ فیروزه‌یی بعضاً استیلا ایدن قورته بولوطلری کبی سحاب بکاده اونحور سماوی کوزلرده عیان اولدی !

محسنه رفیقه‌لرینك تسلی آمیز مکالمه‌سندن ممنون اولوب عشوقی بکلدن بر مجرم کبی عرسز کوزلرنده بر شعلهٔ امید پیدا اولدی ! کندی‌طلی اوزرینه آرقه‌سنه یاصدقلر قونیله‌رق اوطورتدی . محسنه :

— آه کندیمی نقدر بختیار بولیورم ! شو دقیقه صیقلدیم بو اوطه بیله بردار سعادت شکلی آلدی ! دیدی .

١١

قپو چالندی متعاقباً خدمتجی « مسافرکلدی » خبرینی ویردی .

کلن فطینه خانم ایمش ! او وقت یدی منقد بك هنوز حیاتده طاقاووقلری‌ده معیتده بولنیوردی ! ایکی طاقاووق ، ایکی جاریه ، کیمك الدمست کیمك قولتقده یاك اوکده فطینه خانم افندی اوطه‌یه داخل اولدیلر . فطینه ترفانه میوه‌لر و ایوسندن شکر وشکرلمه‌لر ایله محسنه‌یه سؤال خاطر ایتمشدی ! بوکا جهدن زیاده محسنه تعجب ایتدی ! و بو اثر حیتدن هم ممنون هم‌ده محجوب اولدی ! بر یاندن شفقت محسنه همشیره‌لرك‌ده رقت قلبیه‌لری تزاید ایدوب ایکیسی قطره کوز یاشی هنوز قوروه‌مامش اولان کوزل کیرپیکلرینه آصیلدی !

فطینه خانم زوجندن یکی آیرلمش اولدیغی مناسبتله شاشقینلغی اوزرنده ایدی ! ایشته بزم شاشقین فطینه کمال عظمتله مندر اوزرینه اوطوردی ! باش طاقاووق ممنونه خانم‌ده دیزینك دیبنه دیکری ازنجق اوزاقده اسکی تکیه‌نك اوزرینه اوطوردیلر . جاریه‌لر دیوان طوریوردی . فطینه‌نك اوطوردیغی اوت مندر محسنه‌نك قاریولاسنك قارشوسنده ایسه‌ده خسته‌یه اوزاق بولیوردی . محسنه عالیجناب مسافرینك ! سوزلرینی ایوجه ایشتمك مقصدیله قاریولاسنه یاقلاشمسنی رجا ایتدی !... بو رجا شو محاوره‌یه یول آچمش ایدی :

فطینه — (تعرضله) الله اسیرکه‌سون ! هیچ یاقلاشیورمی‌یم ؟

محسنه — (تعجبله) خسته‌لغمك سرایتندن‌می قورقیورسکز ؟

فطینه — البت ! بزه دوقتورشمدی اوروباده بولیور . بکن کون سزك دوقتوری جلبه مجبور اولدق . خسته‌لغکزی سوردم . اوچنجی درجه‌ده ورم اولدیغکزی سویلدی ! معلوم یا ! بو خسته‌لغك میقروبلری خسته‌یه صوقولنجه یکرمش !

محسنه — (آجی آجی کوله‌رك) ماشاءالله فرانسزجه اوکرنمشسکز ! دیمك اولیورکه اولجه تعیب ایتدیککز حالی شمدی تسبب ایدیورسکز ؟

فطینه — اوله‌بیلوریا !

ممنونه — (معنیدار بر باقشله محسنه‌یه) آغاجغم دنیاده هرشی اوله‌بیلور ! مثلا سزك باشکزه کلن حاللر !....

دیکر طاقاووق — خانجغم ! چوجغکز کیمه بکزه‌یور ؟

محسنه — (دوداقلرینی ایصیره‌رق وقارله) باباسنه !

فطینه — اویله یا ! باباسی کیم ایسه اکا بکزه‌یه‌جك !

مهری — (حدتله) هرکس کندی فلاکتی دوشونسه دها ایودکلی ؟ .. نصل باقهم بزم الئنه صیری بك نوقت کوکلی اولوب‌ده قوناغه کله‌جك ؟

فطینه — (هیچ الدیرمیه‌رق) یکنلرده بك بابامه بر پیانو الدیرتدم . خانم ننه‌می اوسته طوندیرمغه راضی ایتدم !

مهری — وای بوقابل اوله‌بیلورمی ؟

فطینه — نیچون اولمسون ! ممنونه‌جکمك دیدی کی دنیاده هرشی اوله‌بیلور !

محسنه — (کوزلری طوله‌رق) اوت دنیاده هرشی اوله بیلور یالکز بم سعادت وصحت حالم عودت ایده‌مز !

فطینه — (سوزینه دوامله) خانم ننه‌م بنی یکمدن آیردیغی ایچون شمدی هرحاله ایواقه ایدیبور ! .. اوسته‌م نه ایو برمادامدر . بکایش فرانسزجه کلمه اوکرتیور ! شمدی کیمدیکم البسه‌یی‌ده انك بولدیغی ترزی قاری دیکدی !

محسنه — (مستهزیانه) بنده‌کی میقروبلری‌ده اندمی اوکرندیکز ؟

مابعدی وار

اخرتلك

بنت صفوت رعنا خانم افندی حضرتلرینك اثر عالیلریدر :

— مابعد —

وای افندم وای خانه‌ده کی حدت .

— باق شوبوراجانه‌امکلکدن کلدیکك وقت کیدیکك اثوابلر بوراده . کوستره‌یمی ! آدم اولشده بصمه بکنمیور . سکا اویله چوق سن‌ده کبی خانه دوشدیککدن طولایی شکر ایت ! بشقه قیوبه کیده ایدك اونی‌ده کورمزدك دیدی . بنده سوزه قاریشه‌رق :

— ارشونی ایکی غروشه بصمه اوکا نه قدر اوزاق . آرشونی اوتوز پاره‌یه نه کوزل بصمه‌لر صاتیورلر اوندن البورملی والسلام . دیدی .

کوچك خانم یپوسته‌نك تکدیر اولدیغندن سوینه‌رك کولمکه باشلادی . یپوسته‌یی هرایشده تکدیر ایله قوللانیورلردی . یپوسته‌نك اتی‌یایدیغی ایشلر هیچ کورونمزده هپ قالانی کورنیوردی . زواللی یپوسته کندی کندینه بن ایشلری کوریورم یکدن‌بشقه هرایشی بن‌ایلیورم اوی بن‌چوریورم . نه هیچ بر دفعه آفرین الهمیورم . دیور . اغلایوردی .

بر دفعه خانم اغلادیغنی کورمرك اولیله بوش یره اغلامغز ایشته بویله اغلایه دیمرك کوزلجه‌دوکدی ! یپوسته‌نك باباسی‌خانه‌یی اوکرنمش . قزینی‌کورمك ایچون کلمشدی . وا اسفا که بیچاره‌یدره زواللی قزینی کوسترمدیلر خانم « بن اکا الی آی املك ویردم او حریف کلسونده قزی ایارتسون بواولورمی ؟ »

افندی — پك طوغری سویلیورسین خانم ! هم بن انی‌اتمی باباسی یوق دیه آلدم .

زواللی یپوسته‌نك باباسی قپوده افندیدن تکدیر ایشتدی . اغلایه اغلایه کیتدی . یپوسته بوحالدن بتون بتون متنفر اوله‌رق ایشلرینی مع الکراهه کورمکه باشلادی .

برسنه مرورنده یپوسته بك‌ده اوکرندی . ارتق خانمك ایشلرینی هپ یپوسته‌یه تحمیل ایتدیلر . فقط یپوسته هرایشلری کوردیکی حالده ینه خانله افندی‌یه برانه‌میوردی . هپ ایشلرده قباحت بولیورلردی .

مثلا منقاله کور براز زیاده قونمش افندی برحدت .

— هیچ منقاله‌اوقدر کور قونورمی ؟ هیچ اداره‌یوقی . ایشته بونك‌ایچون کور پك‌چابوق‌بیتیور .

مثلا بر اقشام یمکدن صوکره خانم قهوه پیشیرکن قهوه‌لکده قهوه کورمسه عفریت کسیه‌رك .

— بوقز تاقله آدم اولمز . بنه قهوه‌لکده قهوه قوینی اونوتمش . بوکون یمکده پیشیرمدی . افندم طالقین . بوطالتقلقدن واز کچمیه‌جك . دیردی .

برکره دوشونمم . بیچاره قز هنوز اوقدر ایش کورمکه‌سنی مساعد اولدیغی حالده محضا افندی وخانم خستلرندن طولایی اشجی وخدمتجی طوتمیه‌رق بو اغیر وظیفه‌لری بیچاره قزه تحمیل ایتمشلردی .

آمیلسه‌کز ؟ بیچاره قز نه‌قدر اذیت چکیوردی . هرآن وزمان افندی خانم ایله برابر منشکی ایدی . یپوسته بو قدر ایش کوریسوردی . خانم افندی (!) نجبا معاونتده بولیورمیدی . ؟ خیر ! خانم یپوسته‌یه معاونت ایده‌جك یرده کوردیکی ایشلری هیچ بکنمیور بر درجه دها تصعیب ایدیوردی ......

خانمك فکرنجه یپوسته‌یی جناب خداوند عالم ایش کورمك ایچون خلق ایتمشدی .

مخدوم بکله کریمه خانمده یپوسته علیهنده والده‌لرینه شکایت ایدیورلر . خانمده حدتله نه یپوسته‌یی تکدیر . قیام ایلیوردی . اولرینك ایشی پك اغیردی . نه مخدوم بکله کریمه خانك ازکیلری هیچ بتمزدی .

افندی : اتشاملری خانه‌ده عشرت ایتدیکندن اولا افندینك تبسیی حاضرلنه‌جق . شاید تبسیده بر اکسك اولورسه بیچاره قز تبسی‌یی قفاسنه ییوردی .

افندی فاطمه‌یی اولاد معنویسی اوله‌رق قبول ایتدیکی حالده او . کلنجه اولاد معنویسی دکل بر خدمتکار کبی عد ایتدی .

خدمتکار اولسه نه‌ایدر . فاطمه‌یی آدمدن بیله‌صایمیورلر . جناب واجب الوجود بونی انسان اوله‌رق برانمامش قیاس ایدیورلر . وهربر حیاتدن آرزودن ، محرومدر اعتقادنده‌بولنیورلردی .

مثلا بر ای بصمه‌دن البسه‌لك الق ایچون مذاکره اولندقده افندی — آدم او ایسه‌دن نه اکلایه‌جق ؟ بربصمه اولسون ارقه‌سنه کیسون‌ده نه اولورسه اولسون . دیوردی .

خانم ، دکل شریعت محمدیه‌نك نسوان اسلامه امر ایتدیکی افعالی بحق ایفا حتی جمیت بشریه‌نك قادینلری موظف ومکلف قیلدیغی وظیفه‌لری بیله اجرا ایلمیوردی . خانم کزمکه کیتسون اکلنسون اوده‌کی ایشلری هپ یپوسته یاپسون :

بونکله برابر خانم یپوسته‌نك ایشلرینی بنه بکنمز . بنه اونی تکدیر ایدردی . زواللی یپوسته خانه ایش بکندیرمك ایچون چالیشیر چبالاردی . بعضاً خانك بك‌لطفی طوتارسه .

— ای اولمش یکی دیر .

وبعضاً ایسه .

— بنه بلمامشسین . دیردی .

حاصلی یپوسته بوخانه‌ده پك راحتسز ایدی . زواللی فاطمه استانبوله کلوبده خانم اوله‌جق یرده خدمتجی اولدی . بیچاره یپوسته خانه‌ده خانمك وافندینك تکدیرلرینه ، تحقیرلرینه ، ازارلرینه طاینه‌میوردی . حق ایچندن !

— الله‌بلالریی ویرسون . اوطه‌بر ره‌دوشدمکه افندی ایله خانم هرزمان بنی تکدیر ایدیورلر . خانه . قاطرجیلرك یانه کاجیم بلکه دها ای‌یرره دوشه‌رم . دیوردی ....

حاصلی فاطمه برسنه دها بونلرك یاننده اوتوره‌بیلدی برکون بردنبره یپوسته اودن غائب اولدی ... اراديلر طرادیلر اوده یپوسته یوق !

اوزمان خانم « یپوسته‌ده ای بر قزدی . اکا ایکی سنه املك ویردمده بوروجاق نه قاجدی بزم کبی بری زه‌ده بوله‌جق جهنمه قدر یولی وار فقط بنه ایشمه‌براوور ایدی یپوسته ای برقزاوله‌جقدی . بنده قوللانمسنی بیلمدم . خدمتجی‌یی تکدیر وتحقیر ایله دکل حسن معامله ایله قوللانمل ایمش ! » دیه صیقلیوردی . قاطرجیلرك فاطمه‌یی ممالکندن کلدیکی وقت اولا کوتورمش اولدقلری خانك صاحبی افندی فاطمه‌یی ایجه دوشوندی . وهله قاطرجینك بکا اونك راحتی دکل پاره لازم دیدیکی عقله کلدکجه اغلامق درجه‌لرینه کلیوردی . کندکدن صکره فاطمه‌نك خانه‌ده اغلادیغندن دلخون وپوریج خروج ایله اولسون فاطمه‌یی المدیغندن طولایی‌ده وپشمان اولمشدی . حتی ایکی اقشام صکره زوجه‌سنه — کابن — ترك قزینی المدیغمدن طولایی چوق پشیمان اولدم . زواللی قزك حالندن پك متأثر ودلخون اولدم . الله بیلیر اما قاطرجی اوله‌جق صورتندن خانك اقان او حریف قزی او یندن آییرمش اولملی . قاطرجینك نره‌ده اوطوردیغنی بیلسم همان کیدوب قیزی الیردم .

خانم ! قزك حالی دوشونیلورسه انسان کندینی اغلامقدن الامیه‌جق او بیچاره معصوم چوجق اناسندن ، باباسندن ، قرداشی وارایسه قرداشندن . راحتدن ، حاصلی کوبندن ایریلوب بوراده بیلمدك انسانلرك یانه کله‌جك هراونك خانمی سنك کبی مرحتلی ، سنك کبی شفقتلی ، سنك کبی نازك اولمدیغندن اوزواللی‌یی تکدیر وتحقیر ایدمرك قوللانه‌جق هیچ دوشنمیه‌جك که اوده ممالکتنده کندی کبی انا ، وباباسنك قیمتلیسی ایدی . آه بوقزی المدیغمه اوقدر پشیمانم که تعریف ایدمم . زواللی قز کیم بیلیر شمدی کندیکی یرده نه‌قدر صقنتی چکر . الله ویره‌ده سنك کبی برخانه دوشه ایدی .

اوك خانمی‌ده قزك المدیغندن طولایی متأثر اولدی . لطفاً کیدوب آرایوب بوله بیلمك احتمالی وارایسه همان بولوب کتیرمسنی رجا ایتدی .

افندی — قاطرجیلری آرادیسه‌ده بوله‌مدی . ارادن کونلر آیلر کچمکه باشلایجه بالطبع قزده اونودلدی . افندینك معاشی تزاید ایتدی . بونك ایچون اوده‌کی خانك دادیسنك چراق اولوب یرینه اشجی طوتلمسی قرارلشدیرلدی . بو قرار یاپیلدی . یعنی اوده‌کی دادی برینسه ویرلدی . افندی مأمورینده کندکجه ارتقا ایدیوردی . کندیسی ثابت دکل ، مرحتلی . شفقتلی اولدیغندن برکیمسه کلوب ضرورتندن بحث ایتسه همان او آدمه معاونتده قصور ایتمزدی . بناءعلیه معاشی اکیکیك بشیوز غروش اولدیغی حالده اوینی پك کوج اداره ایدیور . وخانه‌سنده پك‌چوقا کسك بولنیوردی .

خانم بوندن مکدر ودلخون اوله‌جق یرده بالعکس ممنون اوله‌یور وافندینك حرکاتنی تحسین ایدیوردی . بونك ایچون ایکیسیده راحت قلبه مالك ایدیلر . فقط ایکیسیده برشیدن طولایی متأثر اولورلر . بعض وقت خانم کال تأثردن اغلارلردی .

اوده چوجقلری اولمسی ایدی . بونك ایچون دائما جناب واجب الوجوده دعالر ایدرلردی .

افندی — بر کون محل مأموریتنه عزیمتی اثناسنده فاطمه‌یی خانه‌لرینه کتیرن قاطرجی‌یی کوردی . همان فاطمه‌یی صوردی . قاطرجی جواب اولەرق :

— قزی بر یره قویمشدق . اوراده‌ییکه راحتسز اولمش یره قاچدی . شمدی بر یره قویمق ایچون چالیورز . فقط بو دفعه اویله اولکی کی دکل . چونکه ارتق اوسته اولدی . هرشیئ او کرندیکی کی یکلده‌بیلیور . بونك ایچون اشجیلقه قویه‌جغم .

افندی — قزی بنه اولکی کی بکا ویر . سکا بوسفر دها زیاده پاره ویریرم . الحاصل افندی ایله قاطرجی بینده جریان ایدن پازارلق نتیجه‌سنده افندی قزی اون برلیرا مقابلنده آلدی .

***

پیوسته کامل بکك خانه‌سندن فرار ایتدیکی وقت طوغریدن طوغری‌یه قاطرجیلرك اوطوردیغی خانه کتمشدی . اوراده کندینی کامل بکك خانه‌سنه یرلشدیرن حرفدن بشقه هیچ بولمشدی . بونلر فاطمه‌یی تکدیر ایده‌جکلری یرده :

— آفرین قز ! ای ایتدکده قاچدك . هر یردن بویله قاچمه اکابر کی صندوقی . سیتی آلمی . مال طوپلارسك ده خانم اولورسین . دیه فاطمه‌یی تکرار تکرار تحسین ایتمشلردی . . فصل تحسین ایتمسونلر ! تا اوزاق اوزاق مملکتلره کیدوبده مزاحم کثیره ، مصارف کلیه ایله خدمتچی کتوروب جزئی کار ایله بره ویریورلردی . بودفعه ایسه فاطمه‌یی ، مشقتسز ، زحمتسز ، اولەرق قاچ لیرایه ویرورلرسه هپسی کندیلرینه کار قاله‌جق وسرمایه اوله‌جق ایدی . بونك ایچون فاطمه‌یه او اقشام اعزاز واکرام اولندی .

برکیجه خانده قالدقدنصکره بوقاریده عرض اولندیغی وجهله فاطمه حلیم افندینك خانه‌سنه یرلشدیرلدی .

حلیم افندی قزی خانه‌سنه الدیغی ایچون اوقدر ممنون اولدی . اوقدر سویندی‌که تعریفی ناقابلدر .

مابعدی وار

تاریخ طبیعیدن بر صحیفه :

قارینجه‌لر

قارینجه‌لر کرهٔ ارضده‌یشایان حیوانلرك زیاده چالیشقانی دنیلسه مبالغه ایدلمش اولور . قارینجه‌لر محفوظ بولنان یووالرنده اقامت ایدرلر . بوذکی حیوانلر یووالرینك انشاسی ایچون طوپراق ایله یاپراق پارچه‌لری ، میوه قبوقلری ، اغاچ دالری کی برطاقم موادنباتیه‌یی استعمال ایدرلر . اوطه‌لرك بعضیسی قیش ذخیره‌لرینك حفظنه تخصیص ایتدیکی کی بعضیلرده یاورولرك محل نشو ونماسی عد اولنور .

قارینجه‌لر یورطه واسطه‌سیله تأمین انسال ایدرلر . یورطه‌لر اولا کوچک قورده مشابه حیوانجقلر ، تحول ایدرکه بونلر کیت کیده قارینجه حالی کسب ایدر . حضور تام ایله آشیانهٔ سعادتلرنده اقامت ایلیان قارینجه‌لر بر دکنك پارچه‌سی ایله ازعاج ایدیله‌جك اولسه‌لر درحال جمعیتك تعرض دشمندن مصون اولمق ایچون فرجه‌یاب فرار اولمه شتابان اولدقلری مشاهده اولنور . بوفراری قارینجه‌لرك علی العجله فوق العاده اهتمام ایله نقله اوغراشدقلری برطاقم بیاض ماده‌لری کورن بر مترصد دقیقه‌بین درحال بونلرك یورطه اولدیغنه حکم ایدر . لکن برخرده‌بین واسطه‌سیله دقتلیجه معاینه ایده‌جك اولورسه آنلرك قارینجه یاورولری اولدیغنه بك چابوق قانع اولور . بویاورولری «ایشجی» تعبیر اولنان قارینجه‌لر بسلرلر . بونلر ذکور ، اناث وایشجی نامیله اوچه منقسم اولان قارینجه جمعیتك اك کوزلیسیدر . تدارك نفقه وادخار ذخائر خدمت ایدن بونلر اولدیغی کی انشای مساکن ایله مشغول اولانلرده بونلردر . یورطه‌لرك یاوروبه تحولیله چالشان ، یاورولری بسله‌مکه غیرت ایدن قارینجه‌لر یته بونلردر .

ایشجی قارینجه‌لر قنادسزدر . حالبوکه ذکور واناث نامیله یاد اولنان قارینجه‌لر قنادلیدر .

یاورولرك اعاشه‌سنه مأمور اولان قارینجه‌لر آنلری — آغزلرینه طاتلی بر مایع ویرەرك بسلرلر . حالاعادات غریبه ومنتظمه‌لرینی مطالعه‌یه هوسکار اولان ارباب فنونك انکشت بردهان براقان بو حیوانجقلرك ، یاورولرینی صورت مطلوبه ومکمله ده بسله‌مك ایچون مراجعت ایلدکلری وسائط متعدده نظرکاه تجسسه وضع ایدیله‌جك اولسه بوبوجکلرك نه‌درجه بر ذکاوت خوارقیا ایله متخلق اولدقلری درحال تحقق ایدر . فرانسزجه «پوسرون» [١] دینیلان کوچوجك بوجکلره تصادف ایدن قارینجه‌لرك درحال توقف ایده‌رك کوچوجك بوینوزلریله آنلری اوقشامغه باشلادیغی کوریلور . بو صورتله ذوقیاب نوازش اولان پوسرون بر طامله مقداری طاتلی برمادهٔ مایعه افراز ایدرکه بو مایعی قارینجه آغزینه آلەرق یاورولرینی اطعامه شتابان اولور .

قارینجه‌لرك ایام شتایی اویوشوق بر حالده بکیردکلرینی وبالکز بحر سفید سواحلنده یشایانلرك ذخایر مدخره ایله قیش موسمنده بکندکلرینی تاریخ طبیعی علماسی متفقا قبول ایتمشلردر .

[١] Puceron [از] نباتات اوزرنده یاشایان یشیل بر نوع کوچك بوجك .

قاموس فرانسوی — سامی بك

— سیاحت —

تصور ایتمك ایستدیکم حال ، لطیف واچیق هوالی برکیجه‌ده اجرا ایتدیکم واپور سیاحتندن عبارتدر . آه او بولندیغم حالی اونوده‌مم . مرسای درسعادتدن فك لنکر ارتباط ایله عازم دیار وطن اولدیغم او رونقلی اقشام تمام ماه منیرك اون بشنه مصادفدی . برطرفدن مثل دیکری مفقود اولان استانبول شهر شهیر دلاراسندن مفارقتمدن محزون طرف دیکردن وطن عزیزم اولان «. . . .» شهرینی بر آن اول کوره‌جکمدن ممنون ایدم . واپورمز تمام سرای بورنی طولاشیور ایدیکه بدر تام شعشعهٔ عظمت ایله عرض دیدهٔ احتشام ایدییوردی . باد نسیم خوشجه‌وزان اولیور وبوحالیله قوش‌توییندن دها اخف اولان هوایه جیادت بخش ایدییور . دریا ایسه اسمانی تنظیر ایدرجه‌سنه راکد وصاف بر حالده بولنیور . شاعرلری حیران ایده‌جك وسامعلری چیلدیره‌جق درجه‌ده اولان بومنظرهٔ سکوت افزا اراسنده واپوریمز متصل قطع مسافه ایدییور . بو منظرهٔ روح افزا برقلمك باخصوص بر قیرجه‌نك لزومنی حس ایتدیرییوردی . واپورك کوکرته‌سنده بر محله اوطوردم . کوبته‌یی کندیمه استنادکاه عد ایتدم . برقاچ ساعتلر بوحالده صانع حقیقینك قدرت الهیه‌سنه حیران اوله‌رق بیهوش قالدم . اومنظره‌یی ! او تابلویی ! هیچ بر زمان خاطردن چیقاره‌مم . جناب حقك نوع بشره نادراً احسان بیوردیغی طبیعت شعریه بنده کلیاً مفقود اولدیغی ایچون اولوحهٔ حزن انکیزی شاعرانه برصورتده تعریف وتصویر ایده‌مه‌دیکمدن کندیمه ساعتلرجه تأسف خوان اولدم . ماه بر کسوهٔ ماتم انکیز اکتساب ایتمش ایدی . بوحالری ، بو منظرهٔ حزن آمیزی تماشا ایله جناب حقك عظمت الهیه‌سنه حیران اوله‌رق مستغرق یم بی پایان فکرت اولوب کیدیوردم . طالمش اولدیغم تفکراتدن بنی واپورك اطرافه عکس انداز اولان قالین ومدهش دودوکی ایقاظ ایتدی .

زمان سحر متقرب اولدیغندن اولوحهٔ لطیفی کوزلجه سیر وتماشا ایتمك ارزوسیله دوربینی الق اوزره قاره‌یه‌اینوب ینه کوکرته‌یه چیقدم . اطرافده قار وساحل کوزوکیوردی . زیرا مرمره اچیقلرنده بولیوردق . بوحال ایله دوربینك عدم لزومنی حس ایدرك نهایت درجه‌لرده محتاج خواب واستراحت بولندیغمدن ینه درحال قاره‌یه اینه‌دم ، صو یتوب یاتدم . حقیقةً راحت اوله‌رق اویودم . اکلادمکه دکزك طاتلی روزکاری بکا حیات تازه بخش ایتمشدی . ایرتسی کیجه‌یی دها طاتلی ، دها لطیف برصورتده امرار ایتدم . برکون صوکره واپوریمز «. . . . .» کورفزنده لنکر انداز اولمش ، براثیقه‌سنی المش ، یولجیلری تخلیه ایتمکده بولنمش ایدی . او لطیف کیجه حالا خیالمده منقوشدر .

ع . ٠١

عصر غزته‌سنده اوقومشدر :

عائله منظومه‌لری

آنالق [١]

کوچوجکدم انام اولمشدی نم
زهر ماتمله دولاردی دهنم
بیودکجه بیودی درد وکدر
بی اقلاقمق ایله کولدی قدر
اوکسوزك یوقی بوکوك ، طوری حزین
یوزینی صولدیریور آه وانین
اوکسوزك قلبی‌ده اوکسوز ، محزون
سینه‌سی غمله دولو دیده‌سی خون
ساله کوکده ملك کریه ایدر
اوکسوزك کوز یاشی الهه کیدر
مرحمت ، مرحمت ، اوواه اوکسوز
قومه برکیسه‌یی الله ! اوکسوز
بکا جز کی درد وکدرم
طوندی اولدی صبرسز پدرم
تازه‌لندی بکا ماتم . اکا کون
برکلین کلدی اوه اولدی دوکون
هپسی شن ، اورنه‌ده ماتمزده بن
بکا او اولدی اوکون یت حزن
بن دکلدم یالکز کریه فشان
روح مادرده جمله کریان
انلره خنده ، بزه ناله غریب !
دیدلم هپسی قدر ، هپسی نصیب
کلدی ال اویمکه نوبت کیتدم
عرض تعظیم ورعایت ایتدم
کوزمك یاشنی قویدم الینه
بن‌ده دردانه‌یی ویردم کلینه
بنی بر اوقشامدی ، سومدی آه
ایتمدی دیدهٔ شفقتله نکاه
کیمدن امید محبت ایده‌یم
کیمك آغوشنه دوغری کیده‌یم
پدرم اویدی شونازلی خانمه
کلز اولدی اوده ارتق یانمه
کلسه‌ده بشقه نظر ، بشقه روش
قلمدی پندی او اولکی سویش
هانکی بردردمی تعداد ایده‌یم
آه کیمدن کیمه فریاد ایده‌یم
نه‌بلایم بیله‌مزسك بنی سن
بواوك خانی بن دشمنی بن
عارسزی ، خرسزی بن ، خویسزی بن
الجاقلی ، فنه‌سی بن ، صویسزی . بن
هپسی بن ، هپده قباحت بنده
بنده بیك دردلو وزالت بنده
چوق یرم ، چوق اویورم برمی قصور ؟
نم آچ کوزلی ، بنم بر ناشکور
الك یوردامی یوق ایش بیله‌م
دها بر (ناحتچیق) اولسون بیله‌م
بکا حقسزی آنارلرسه دایاق
نه‌قدح قالدی ، نه‌فنجان ، نه‌طباق
بن قیرار ، بن دوکه‌رم بنده زیان
بوزبانکارلقه سن اولده دایان
کدی دوکمش سودی بن یاقلامشم
صویا سوتمش نه ایچون یاقلامشم
نه‌قضا وار بزم اوده ، نه‌قدر
نه‌قدر اولدم عادجی نه‌قدر ؟
هپ بتون ترسنه ایشلر یاپارم
قاپویی آچ دیسه‌لر بن قاپارم
ایشه قوشیام ، یوروروم آهسته
بن یتاقلرده : (یالاندن خسته)
قالقمام آه ! باشم آغرر یك
« بکامی نازلانیورسك ؟ آ کویك »
نه‌یسه بن بوالرده قالانیرم
اوکسوزم ، چاره‌نه ، یالقلانیرم
آنامك قبرینه لعنت اوقونور
اوزمان قلبمه آتش دوقونور
کیزلی ، کیزلی ایدرم آه وفغان
آنالق دردینه بوقدر درمان
مرحمی ؟ نه‌قدر فکر بعید !!
کیرمه‌دی قلبمه بر بویله امید
بیله‌مم آه نه‌یاپسه‌م شه‌م
بورورم کاسه‌ده اولسه‌م کیتسه‌م
آغلا ، آغلا آ زوالی دختر !
مادر کدی سکا شفقتکتر
کیت مزارنده اقیت کوز یاشنی
سور یوزك طوپراغنه اوپ طاشنی
آنالقدن نه اومارسك هیهات !!
آنادر باعث تنشیط حیات !
آناسزلق بوده مشکل اما
آنالق دردی فقط اوزکه بلا

معمری

[١] اوکی انا .

— کوزل سوزلر —

جناب خالق کائنات حضرتلرینه اعتماد ایده‌نك وقتی خوش کچر . غم وقساوت حس ایتمز . فرح وانبساط طویار .

§ بوطبیعیدرکه انسان اولا کوچلکه تصادف ایدر . بعده قولایلقه .

§ خالق کائنات حضرتلرینك بر لطف والطافیدرکه اولاد صاحبنك رزقی آرتار وکنیشلر .

طوغری اکیه‌رك کلمهٔ شهادتی تلقینه باشلادی . مخسنه‌نك ده دوداقلری قیمیلدادی . حالا تبسمی محافظه ایدن اوو دوداقلر صوك دفعه اوله‌رق حرکت ایتدیه بیله‌جکی برصدا ایله لفظهٔ جلالی تلفظ ایدرك قپاندی !

مجدد الی دامادینك الندن چکوب یاوروسنی دشمنه قاپدیرن بر دیشی قپلان کبی کوبوره‌رك « قیزمك یادی » فلاکتی سنسین » دیه قهرمانك اوسته یوریدی !

فوزیه خانم ارەیه کیره‌رك :

— خانم ! اوله حرمت ایدیکز ده مجادله‌یی ترك ایدیکز ! قیزیکزك اصل سبب فلاکتی ارارسه‌کز اکا ویردیککز تربیه‌در ! کندی قباحتکزله بتیمه‌لری مسئول عد ایتمیکز !

دیه کوروتیی بر طرف ایدی . مجدد سکوت ایدوب قیزینك مرمر کبی صفوبان سیماسنی اویکله طوپه‌میوردی ؛ قهرمان قاریولانك اوکنه دیز چوکدی . یواشجه :

— سبب فلاکتکز بن اولدم ! بونی اعتراف ایدرم ! بووالده ایله قیزهرایککزده عفو ایدیکز !

دیه الحاحله‌رق تضرع ایدیوردی .

جدید فوزیه‌یه :

— ظن ایدرسه‌م داماد ایله قاین والده ارەسنده غریب بو سر اولمی ! عجب نەدر ؟

سؤالی ایراد ایدنجه فوزیه :

— شو دقیقه سرلر کشفیله اوغراشیله‌جق بردقیقه دکلدر ! محسنه اولدی انی مکان ایدینه کوتوره‌مك تدارکنه باق !

جوابیله زوجی اسکات ایلدی .

هدایت افندی عائله‌سنك بوکره دوچار اولدیغی فلاکت عظیمه جنیفه خانم افندینك و اصل سمی اولدقده آرغیلغك ودینسزلكك صوکی بویله اولور ؛ الله باشلرینه بلا یاغدیرمقله تربیه ایتدی » دیه‌رك بك طاش یورکلیلك کوسترمشدی ! ... برهفته صوکره حقیدسنك عادی بر اکلنجه‌سی اوغرینه قیمتلی اوغلنك قربان اوله‌جقدن خبردار اوله‌یدی طبیعی بوقدر بیوك سوز سویلمکدن اجتناب ایدردی !

ایکنجی حکایه‌نك صوکی

.:.

امنه واجده خانم افندی حضرتلرینك محصول ادیبانه‌لری اولان تربیهٔ اطفاله عائد اوچ حکایه‌دن ایکنجیسنك بوراده ختامه مبنی کله‌جك نسخه‌دن اعتباراً اوچنجیسی اولان (ذکاوت) نام حکایه‌نك نشرینه ابتدار اوله‌جغنی قارئین وقارئات حضراتنه تبشیر ایلرز .

اخرتلك

بنت صفوت رعنا خانم افندی حضرتلرینك اثر عالیلریدر :

— مابعد —

انسان برایلك یاپدیغی وقت وجداننده الیتده سونج حاصل ایدر . حلیم افندیده وجداناً پك راحت بولنیوردی . قیزی خانه‌سنه کوتوردیکی زمان زوجه‌سی حلیم افندیدن زیاده سویندی . حلیم افندیله زوجه‌سی عفیفه خانم پك متدین ایدیلر .

فاطمه کبیرکز کامل بکك خانه‌سنده اوتوتدیغی نماز سوره‌لرینی همان ازبرلدیلر . نماز وابدستك آدابی اوکردیلر . ونصل نماز قیله‌جغنی تعلیم ایلدی . فاطمه‌نك کامل بکك اوده قوتلمش اولان « یوسنه » اسمی الیقونلدی .

« یوسنه بوراده پك راحت ایدی . خانم ایله افندی فاطمه‌یه ایتدکلری حسن معامله قدر یوسنه‌ده اونلره درت الیه صارلمش ایدی . یوسنه بوراده کوردیکی ایشلری ایسته‌یه‌رك کوریوردی . دها طوغریسی حسن معامله سایه‌سنده فاطمه ایش کورمکه مجبور اولیوردی . فقط بوراده کوردیکی ایشلرله کامل بکك خانه‌سنده‌کی ایشلر ارەسنده فرق واردی .

اورادہ خانم وافندینك طعن وتشنیع وتحقیرندن قورقدیغی ایچون بوراده ایسه کندی ارزوسیله ایش کوریوردی . یوسنه خانم وافندی‌یی پرستش ایدرجه‌سنه سویور و بونلره خدمت ایتمکله مفتخر اولیوردی . زوالیلك ایش کورمکدن بشقه افندی وخانه ابراز ایده‌جك الندن بر شی کلیوردی ... جانی جانی خانم وافندیسی اوغرنده فدایه حاضردی .

یوسنه خانمدن بو درجه خوشنود ایدی . سبنیده ایضاحه حاجت یوقدر . کندی حقنده‌کی حسن معامله‌لری ایدی ... افندی و خانم یوسنه‌یه یالکز خانه ایچنده حسن معامله ایتمکله قالمدیلر . یوسنه کامل بکك خانه‌سندن سبب فراریی بر صورت مؤثرده اکلاتدیغی ! افندی و خانم اغلامقدن کندیلرینی آلمه‌دیلر . حله خانمدن پدرینك قوغدیغی اکلاتمغه باشلینجه بتون بتون متأثر ودلخون اولدیلر .

افندی بر قاچ کون صکره فاطمه‌نك مملکتنده بولنان باباسنه بر مکتوب یازدی . بونده ایسترسه قیزینی کلوب کورمسنی . و اوینك نومروسنی محله‌سنی تحریر ایتدی !!

یوسنه بونی طوغمه‌یك سویندی . وافندیلرینك تزاید عمر واقبالری ایچون دعالر ایتدی .

یوسنه‌نك باباسیله کوروشمسی پك سوزشلی اولدی . آق صقالی اواختیار اغلایه‌رق :

— قزم عنایت حقه باقکه سنی کورمکدن قطع امید ایتمش ایکن بردها کورمکه موفق اولدم . اواسکی اوطوردیغك یره‌سنی کورمکه کلدیکم زمان افندك اوله‌جق اوحریف بنی قوغدی . اوزمان وجودیمه بیلدیرم اصابت ایتمش کبی اولدم اختیارم الیمدن کیتدی . بنده‌سنی کورمکدن امیدیمی کسه‌رك واغلایه‌رق مأیوساً عودت ایتدم . هروقت سنی دوشنیور اغلایوردم . الله توکنمز عمرلر ویرسون ولی نعمتك افندك بکا مکتوب یازه‌رق سنی ایسترایسه‌م کلوب کورمکلکمی بیلدیرنجه دنیالر بنم اولمش کبی سویندم . قزم بویله برافندی‌یه مالك اولدیغکدن طولایی بختیارسین ... اوزریکه ترتب ایده‌جك دعانی صاقین اونوتمه .....

انسان اکلدیکی خانه‌یه خیانت ایدرسه دنیا و آخرتده رذیل اولور .

بیلیرم سن بورالری بندن ایی بیلیرسین . اسکی حالکله شمدیکی حالکی قیاس ایت باق ! اوراده ایاقلریه کلن باباسنه قزینی کوسترمکدن استنکاف ایدیورلردی . بوراده ایسه تا اون کونلك مملکتده مکتوب یازه‌رق بر پدری قزینی کورمك ایچون چاغیریورلر . اه نه افندیلك اه نه حمیت !

قرداشك عائشه کورمه بیودی . اونی خالەسنه براقدم الرکدن اوپدی ....

ابنته پدر بوصورتله قزینه نصیحت ویردی .

کندیسنه اکرام والتفات ایلدی . ومملکته کیده‌جکی زمان ایچنه بر پاره ایله تطییب خاطرینه چالیشلدی .

اختیار بوندن پك زیاده ممنون قالەرق وافندینك ایکی الرینی اوپه‌رك — الله سنی‌ده سویندیرسین دیدی . افندی طرفدن کندیسنك صیق صیق استانبوله قزینی کورمکه کلمسی سویلندی . بوصورتله اختیار کال ممنونیتله مملکته عودت ایتدی ....

.:.

ارەدن الی سنه مرور ایتدی بوزمانده مخدوم بك درت یاشنه کیرمشدی !! یوسنه‌نك باباسی یدی دفعه کلش وکیده‌جکی زمان افندی طرفدن استرسه دیکر قزینی‌ده آلەسنك یانه کتورمسی سویلمش ایدی . اختیار مع الممنونیه بونی قبول ایتدی .

حلیم افندینك برارزوسی قالمشدی .... اوده یوسنه‌یی کلین ایتمك . عفیفه خانمده یوسنه‌نك کلین اولمسنی ایسته‌یوردی .. . حتی برکون یوسنه‌یه بوایش حقنده سوز سویلندی ایسه‌ده یوسنه قزاروب بوزاروب « ایسته‌م » دیدی . خانم :

— بز بوکا قرار ویردك . . . . . افندی سنی مطلقا برینه ویره‌جك استرمیسین ؟ اوراده راحت ایدوب خانم اولورسین . افندی سکا او آلەجق جهاز ویره‌جك :

یوسنه بتون بتون اوتانەرق !

— بن کیده‌جکم یره بورادن دها راحتمی اوله‌جم . « اغلامغه باشلایەرق » خانمجغمی سزدن آیرمیکز .

بن نه او استرم . نه جهاز استرم . بنم راحتم سزك یانکزده بولنمق سزه خدمت ایتمکدر . بن افندینك بوامرلرینی قبول ایتمم ....

خانم دها ایلروسنه وارمیوب :

— اویله ایسه یکی :

دیه‌رك قزك یانندن ایرلدی .

افندی‌یه یوسنه‌نك قوجه‌یه وارمق استمدیکنی ، وبورادن ایرلیه‌جغنی سویلدی . افندی مأیوساً :

— یا اویله‌می ؟ دیدی .

برقاچ کون صکره حلیم افندینك مخدومی مکتبه باشلاندیرلدی . اوك ایچنده او کون مسرت هرکسده بشاشت حکمفرما اولدی . هله عفیفه خانمی صورمیکز اوغلنك عربه ایله طولاشمغه چیقدیغی کوروبجه تا یاجه‌اوطه‌سنده الرینی اچه‌رق دعا ایتدی .

ایکی سنه مرورنده یوسنه‌نك قرداشی عائشه پدریله برابر مملکتندن کلدیلر ... عائشه پدرینك ویردیکی اوامره اطاعت ایتدی . یعنی اوقدر تربیه‌سزلکده بولندی ... عائشه فاطمه‌دن کوزلسه‌ده یوسنه قدر حرارات دکلدی ... یوسنه قدر دکل هیچ حرارات دکلدی ... عادتا تنبل برقزدی ... بونکله برابر عنود ایدی .. انك ایچون عائشه‌نك استخدامی کوچ اوله‌جقدی ...

عائشه‌یی همان حمامه بوللادقلری کبی حمامده تکمیل البسه‌لرینی‌ده دکشدیردیلر . عائشه‌نك اسمنی « دلبسته » قویدیلر . ودلبسته‌یی اولا قهوه طاقی پیقامقلق ایله موظف قیلدیلر .

یوسنه استانبوله کلدیکی وقت طقوز یاشنده ایدی دلبسته ایسه عادتا بیوك عد اولنوردی . بویده اوزون اولدیغندن کورنلر اون سکز یاشنده ظن ایدرلردی . بونك تربیه‌سی ایچون کوچك چکیله‌جکی بلیی ایدی . سناً یوسنه‌دن کوچك وطبعاً یوسنه‌دن فنا ایدی .

فقط ایناتیرمیسکز ؟ حسن معامله سایه‌سنده اوده یوسنه کبیه واردی . افندی ایله خانمك کندی حقنده کوستردکلری حسن معامله‌دن طولایی کندینی انلره خدمت ایتمکه مجبور کوریوردی . مثلا برایشی فنا یاپمش اولسه : خانم تکدیر ایده‌جك یرده :

— دلبسته قزم بونی بویله یاپه دیکر صورتله یاپارسه‌ك دها ایو اولور . بیلیرم سنك هیچ بویله یاپدیغك یوقدی . اما طالعیلق زمانکه‌یی تصادف ایتدی نەدر ؟

دیه حلیمانه بر صورتده نصیحت ایدردی .

دیکر طرفدن ایمه‌سی یوسنه قزی خانملره رعایت ، حرمت ، وخدمت ایتمکه تشویق وترغیب ایلیوردی .

ایشته بو صورتله او عنود قز عناد طبعندن وازکچدی .

درت سنه صکره بر پنجشنبه کونی حلیم بکك خانه‌سنده بر حاضرلق روینما اولیور ، برغلبه‌لك کوریلیوردی . اوده مخدوم بکك ختان ، ویوسنه‌نك ولیمه جمیلری ایدی . مخدوم بك سنت اوله‌جق یوسنه‌ده کلین ایدیله‌جکدی . یوسنه حلیم بکك خانه‌سنده کوشه‌یه اوطوروب اقشام کندی خانه‌سنه کیده‌جکدی .

کوچك بك سنت اولدی . قولاق رسمی اجرا اولنوب یوسنه‌ده کلین اوطه‌سنه اوطوردی . . .

اقشام اوستی یوسنه اصل کندی خانه‌سنه کیده‌جکندن حلیم افندینك النی او پمك اوزره اوطه‌سنه کندیکی زمان حلیم افندی :

— یوسنه قزم ! شمدی‌یه قدر کورمش اولدیغك خدمتك مکافاتنی کورمك زمانی کلدی . عائله هرکسه برعائله براستقبال تأمینی لازمدر . بن بونی دوشوندم سنی حمایم تحتنده اولان بر آدمه ویردم . اونی آلده .

زوجه‌لك وظیفه‌سی آغیردر بو وظیفه‌یی کاهی حقها اغاده جالیش ! امینم که بزی ممنون ایتدیکك کبی زوجکی‌ده ممنون ایدرسین . زوجك سنك کبی برزوجه‌یه دوشدیکندن طولایی نقدر افتخار ایتسه ، کندینی بختیار عد ایلسه بریدر . جناب رب کریم وخداوند علیم سنی بر خوردار وافندك ایله بختیار ایتسون .

یوسنه حقیقهٔ خانم اولدی . ایکی سنه صوکره نور طوبی کبی برارکك چوجقلری دنیایه کلدی . بوصورتله حکایه‌مزده نهایت ویرلدی . . .

یوسنه اخلاق حسنه‌سی سایه‌سنده زوجیله پك کوزل کچیور وراحتلرنده پك بولنده کیده‌یور ایدی .

زوجی‌ده کندی کبی اخلاق حسنه صاحبی اولدیغندن ایجابات بشریه‌دن اوله‌رق برخطا ویا بر قصور وقوعبولسه نظر عفو ایله باقوب بناءً علیه همان بینلرنده بر قاچکونلك اولسون برودت حاصل اولمیوردی .

دائما مسعود ، ایدیلر . دائما خالقلرندن معبود حقیقی‌یه شکر وحمد ایدیورلر ، حاصلی بختیارانه آوانکذار اولیورلردی .

ختام

چوجقلرك لباسی ومحافظهٔ صحتی

انکلیز اصولنجه ارکك وخصوصیله قیز چوجقلرینك تلبسه مخصوص لباسلرك بوغازی بول و آچیق اولمسی اونه‌دنبرو لطافت ونزاکتی حاوی عد اولندیغی جهتله هر یرده قول وکوکس وبجاقلری آچیق البسه کیتمش برچوق چوجقلره تصادف اولنمقده‌در . قول وبجاقلرك آچیق اولمسی اوقدر بیوك بر مضرتی موجب اوله‌مز ایسه‌ده کوکسك آچیق اولمسی صحته مضردر . صحته مضر اولان شیئك ایسه نتیجه‌سی وخیم اولور . چوجقلر اکلنمسك اوزره تزلر کزرلر . تر وتازه اولان کوکسلرینك ساماتندن الماس کبی خرده‌یی تزلر ترشح ایدر .

هوانك جزؤی تبدلی اوزرینه بوتزلر طوکار ومسامات بدنیه‌یی قپایه‌رق اوضعیف ونازك کوکس وظیفه‌سنی اجرا ایده‌مز بوحال جکرلری وعمری اخلال ایله موتی موجب اولان میقروبلری حاصل واحیا ایدر .

انکلیزلر چوجقلرینی بویله آچیق براقیرلر ایسه‌ده هیچ بر وقت قالین البسه‌سز کزدیرمزلر . حتی یاز موسمنده بیله قیشدن زیاده محافظه ایدرلر . چوجقلرك خفیف البسه کیمه‌لری وباشلری آچیق اولمسی حقنده جاری اولان قاعده انلرك حفظ صحته منافیدر . بز بو اصوله رعایت اجمالی بز هله ضعیف وقانسز چوجقلر ایچون بو قاعده هیچ بروقت الویرمز .

البسه‌یی چوق کیمك صحته مضر اولدیغی کبی آز کیمك ده فوق العاده مضردر . چوجقلرك اکثریا صاچسز اولان باشی هیچ برزمان آچیق قالمق جائز دکلدر زیرا کونش حرارت وکیجه رطوبت بونلره زیاده تأثیر ایدر .

قاعدهٔ طبیه‌جه وجودك آتی الذکر اعضاسی یعنی آیاقلری طوپوغه قدر قولری دیرسکه قدر وکوکسی غرتلاغه قدر علی الدوام صیجاق اولمق مطلقا الزمدر . وجودك سمز وقبا محلری صوغوقدن او قدر متأثر اوله‌مز . چوجقلرك صحتی هیچ اولمز ایسه کونده ایکی ساعت قدر آچیق یرلرده کزمه‌لرینی ایجاب ایدر . یاغمور وقار یاغار وشدید روزکار هبوب ایدرسه بیله ینه کزمکه چیقملی واوزرلری وایاقلری صیجاق البسه ومکمل قوندره ایله محافظه‌لی اولدقدن صکره ایسته‌دکلری قدر قوشمغه وچاغیروب باغرمغه سربست براقملی ؛ زیرا بو حرکت چوجقلرك کوچوجك جکرلرینی قوتلشدیرور .

دکز حاملری چوجقلرك صحتی ایچون غایت فائده‌لیدر . لکن بونك ایچون اولا بر طبیبك رأینی آلمق کرکدر . هرحالده چوجق یالکز اوچ درت دقیقه قدر صو ایچنده طوردقدنصکره چیقارملی ووجودینی ایوجه قوروتملی . یازموسمنی امراراتمك ایچون دکزه یقین اولان محلرده اقامت ایتمك هر درلو تدابیر صحیه‌دن اولادر .

مادموازل
تانیا

حکمیات عائله

١ — هر ایشی وقت وزمانیله یاپمالی . بوکونك ایشنی یارینه براقمالی در .